

Politika dela z nadarjenimi otroki

Nives Počkar

Uvod

Odkrivanje in razvijanje nadarjenosti vsakega posameznika v šoli ali vrtcu je velikega pomena tako za posameznika kot za družbo, tako je skrb za nadarjene otroke izziv, ki mu v šolskih sistemih namenimo vse več pozornosti. V zadnjih letih se je tudi v slovenskem šolskem sistemu in v šolah ter vrtcih skrb za nadarjene otroke povečala. Vrtci in šole so pred stalnimi izzivi, kako in kdaj otroke spodbuditi, da razvijejo svojo nadarjenost. Pri tem se pojavljajo različne rešitve v praksi, zavodi se ukvarjajo z nadarjenimi otroki na svoj način, nekateri na osnovi zakonskih določil, nekateri pa iščejo tudi svoje rešitve.

V skladu s tem smo v programu Šole za ravnatelje Razvoj ravnateljstva razvile različne vzgojno-izobraževalne zavode pristopile k izdelavi priporočil o tem, kako ravnati z nadarjenimi otroki v našem šolskem sistemu, od vrtca do zaključka srednje šole. Naš cilj je bil izdelati priporočila za delo z nadarjenimi otroki, ne glede na starost in ne glede na to, v katero vzgojno-izobraževalno institucijo so vključeni. Najprej smo proučile, v katere organizirane oblike vzgojno-izobraževalnega dela so vključeni nadarjeni otroci, pregledale, kako v šolski praksi poteka delo z nadarjenimi otroki, ugotavljale, kakšni so postopki dela z nadarjenimi otroki, kakšni so načini odkrivanja nadarjenih, kako je to delo financirano in kako je usklajeno z veljavno zakonodajo. Na tej podlagi smo izdelale priporočila za delo z nadarjenimi otroki od vrtca do srednje šole in z vertikalnim pregledom poskušale dati dodano vrednost področju dela z nadarjenimi. Končni cilj je uporaba novih pristopov dela z nadarjenimi v praksi.

Opredelitev nadarjenosti

Ena od najpogostejše zapisanih opredelitev, na kateri temelji tudi koncept odkrivanja in dela z nadarjenimi učenci v devetletni oš, pravi, da so nadarjeni ali talentirani tisti otroci in mladostniki, ki so bodisi na predšolski stopnji, v osnovni ali srednji šoli pokazali visoke dosežke ali potencialne na intelektualnem, ustvarjalnem, specifično akademskem, vodstvenem ali umetniškem področju in kateri poleg rednega šolskega programa potrebujejo posebej pri-

lagojene programe in aktivnosti (Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje 1999; Zavod Republike Slovenije za šolstvo 2008b).

V ameriškem zakonu o izobraževanju nadarjenih iz leta 1987 piše, da so »nadarjeni ali talentirani tisti otroci in mladostniki, ki so bodisi na predšolski stopnji, v osnovni ali srednji šoli pokazali visoke dosežke ali potencialne na intelektualnem, ustvarjalnem, specifično akademskem, vodstvenem ali umetniškem področju, in kateri poleg rednega šolskega programa potrebujejo posebej prilagojene programe in aktivnosti« (Travers, Elliot in Kratochwill 1987 v Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje 1999). Slovenski Zakon o osnovni šoli pa npr. pravi, da so nadarjeni učenci tisti učenci, ki izkazujejo visoko nadpovprečne sposobnosti mišljenja in izjemne dosežke na posameznih učnih področjih, v umetnosti ali športu. Šola tem učencem zagotavlja ustrezne pogoje za vzgojo in izobraževanje tako, da jim prilagodi vsebine, metode in oblike dela ter jim omogoči vključitev v dodatni pouk, druge oblike individualne in skupinske pomoči ter druge oblike dela (Zakon o osnovni šoli). Takšna opredelitev usmerja Slovenijo v razvrščanje nadarjenih otrok v skupino učencev s posebnimi potrebami, ki potrebujejo posebno strokovno pozornost.

Nagel (1987) pravi, da govorimo o nadarjenosti takrat, ko otrok na določenih področjih svojega razvoja občutno prekaša vrstnike. Po njegovem mnenju se otrokova nadarjenost izraža na štirih področjih: splošna intelektualna nadarjenost, umetnostna nadarjenost, psihomotorična nadarjenost in socialna nadarjenost.

Poznamo torej različne vrste nadarjenosti, zato ne moremo opredeliti za nadarjenega le tistega otroka, ki ima nadpovprečne rezultate inteligenčnega testa. Kot pravijo Bezič idr. (2006) so nadarjeni ali talentirani tisti otroci in mladostniki, ki so bodisi na predšolski stopnji, v osnovni ali srednji šoli pokazali visoke dosežke ali potencialne na enem ali več področjih.

Vrste nadarjenosti (Nagel 1987):

- *Splošna intelektualna nadarjenost* se kaže predvsem v tem, da je otrok uspešen v skoraj vsem, s čimer se ukvarja.
- *Učno nadarjeni* otroci so tisti, ki so izjemno dobri pri enem ali več predmetih (na primer pri angleščini ali pri kemiji ipd.).
- *Umetnostna nadarjenost* se kaže predvsem na področjih glasbe, likovne umetnosti, dramske umetnosti ipd.
- *Psihomotorično nadarjeni* otroci so izjemno spretni na področjih kot so šport, ples, ročna dela ipd.

- *Socialno nadarjeni* otroci so izjemno komunikativni, pripravljeni pomagati, s sposobnostjo empatije.
- *Ustvarjalnost* pa otroci izkazujejo predvsem z enkratnimi rešitvami problemov in drugačnim pristopom do stvari, z razvijanjem novosti ipd.

Pregled trenutne prakse na področju dela z nadarjenimi

Nadarjeni otroci potrebujejo ustrezen pouk in druge oblike podpore v šolah in vrtcih (Ferbežer in Kukanja 2008), saj slaba prilagoditev lahko pripelje otroka do brezdelja in lenobe. Pogosto namreč niso pripravljeni opravljati enostavnih in rutinskih nalog, saj niso zadovoljni z neaktivnimi metodami poučevanja, ki jim ne omogočajo dovolj svobodnega in lastnega razmišljanja, samoiniciative in intelektualne širine.

V nadaljevanju prikazujemo nekaj primerov trenutne prakse dela z nadarjenimi v vrtcih in šolah.

Vrtec

Pri delu z nadarjenimi otroki uporabljajo v vrtcih sodobne oblike dela, kot je sodelovalno in aktivno učenje. Pri slednjem skušajo ugotoviti, kaj otroke o določeni vsebini zanima (otroci so načrtovalci), kaj že vedo, kaj želijo še izvedeti in kje lahko poiščejo določene informacije. Pri otrocih tako odkrivajo njihov način razmišljanja in območje bližnjega razvoja, tako jim v okviru izvajanja kurikula ponujajo različne vsebine.

Pogosto otrokovo nadarjenost opazijo med igro z vrstniki. Pozorni so na stvari, zaradi katerih otrok izstopa, saj je morda ravno to znak, ki omogoča prepoznavanje nadarjenosti.

Vzgojiteljica in starš odkrivata v različnem obdobju razvoja otroka njegova močna področja, jih argumentirata (listovnik otroka, komentarji otroka), se o njih pogovarjata in skupaj načrtujeta na višjem nivoju, kot nadgradnja načrtovanih dejavnosti.

V predšolskem obdobju so predvsem starši tisti, ki podpirajo otrokove posebne danosti in nadarjenosti. Ob tem ponujajo vrtni različne oblike obogatitvenih dejavnosti, kamor starši ob posvetovanju z vzgojiteljico vključijo svojega otroka:

- pevski zbor,
- ljudski plesi in igre,
- plesne dejavnosti,
- ciciban planinec,

- računalniški kotiček,
- ustvarjalne delavnice in pravljичne ure,
- ciciban vrtnar,
- spretni prstki (preprosta ročna dela),
- glasbeno-instrumentalna dejavnost,
- telovadba za malčke,
- likovno-oblikovalna dejavnost,
- predšolska bralna značka ...

Pri tem je zelo pomembno sodelovanje otrok in staršev v različnih projektih, kjer so starši pobudniki in izvajalci.

Vrtec lahko sredstva za delo z nadarjenimi otroki pridobiva iz naslova različnih razpisov za projekte.

Osnovna šola

Sistematično delo z nadarjenimi se začne v osnovni šoli, tako ima osnovna šola zakonske določbe, ki usmerjajo vse delavce šole k odkrivanju in delu z nadarjenimi učenci. Odkrivanje nadarjenih učencev je oblikoval Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje (1999) in je opredeljeno s tremi stopnjami:

- evidentiranje,
- identifikacija in
- pridobivanja mnenja staršev.

Evidentiranje se izvede ob koncu 1. triletja oz. v 3. razredu brez testiranja, preverjanj ali uporabe posebnih ocenjevalnih pripomočkov, in sicer na osnovi naslednjih kriterijev:

- *učni uspeh* (dosledno odličen uspeh v vseh razredih do izvedbe evidentiranja – povprečje ocen iz obveznih predmetov 4,5 ali več; v 1. triletju se upošteva opisna ocena – doseganje višjih standardov znanja);
- *izjemni dosežki na različnih področjih*, npr. pri likovnih, glasbenih, tehniških, športnih in drugih dejavnostih;
- *učiteljevo mnenje*, ki si ga je o učencu oblikoval med vzgojno-izobraževalnim procesom; posebno pozornost pri presojanju mora posvetiti tistim učencem, ki kažejo znake nadarjenosti in nimajo odličnega uspeha, tistim, ki prihajajo iz socialno deprimiranega okolja, drugačnega kulturnega okolja, imajo specifične učne ali vedenjske težave;

- *tekmovanja*, udeležba in dobri rezultati na regijskih in državnih tekmovanjih;
- *hobiji*, trajnejše aktivnosti, za katere ima učenec močan interes in v katerih dosega izjemne rezultate (npr. fotografija, modelarstvo ...);
- *mnenje šolske svetovalne službe*, mnenje o učencu oblikuje na osnovi obstoječe evidence in sodelovanja z razrednikom, učitelji, mentorji šolskih dejavnosti.

Učenca evidentira učitelj, ki ga dobro pozna. Učitelj seznani učiteljski zbor z evidentiranimi nadarjenimi učenci na pedagoški konferenci. V skupino evidentiranih so izbrani učenci, ki izpolnjujejo vsaj enega od navedenih kriterijev. To je širša skupina učencev, ki bi lahko bili nadarjeni. Sledi seznanitev in pridobitev mnenja ter soglasja staršev. Strokovni delavci opravijo individualne razgovore s starši evidentiranih otrok, kjer jih seznani s postopkom identifikacije in jim predstavijo koncept dela z nadarjenimi na njihovi šoli.

Starši podajo mnenje o svojem otroku in podpišejo soglasje, da se strinjajo s postopkom identifikacije (testiranje in ocenjevalne lestvice).

Identifikacijo izpeljejo strokovni delavci na osnovi treh ocenjevalnih postopkov:

- testa sposobnosti,
- testa ustvarjalnosti in
- ocenjevalnih lestvic nadarjenosti.

Učitelji, ki učenca poznajo, izpolnijo ocenjevalne lestvice nadarjenosti – OLNADO7 (Zavod Republike Slovenije za šolstvo 2008a) za posameznega učenca. Ocenjevalne lestvice pokrivajo enajst področij: splošno intelektualno, učno, ustvarjalno, voditeljsko, tehnično, telesno-gibalno, glasbeno, likovno, literarno, dramsko in filmsko. Strokovni delavec šole (psiholog) opravi testiranje (test ustvarjalnosti, test inteligentnost). Tisti učenci, ki vsaj na enem od kriterijev (na testu ali lestvici) dosežejo nadpovprečen rezultat, so identificirani kot nadarjeni. Strokovni delavec predstavi rezultate testiranja za posameznega učenca in predstavi rezultate ocenjevalnih lestvic. V samem procesu sodeluje tudi učiteljski zbor, ki potrdi ugotovitev, da je posamezen učenec spoznan za nadarjenega. Svetovalni delavec predstavi rezultate testiranja in ocenjevalnih lestvic staršem in otroku na individualnih razgovorih. Šola

pripravi za učenca individualiziran program dela, če starši podajo soglasje, da se s tem strinjajo.

Za učence, ki zaradi različnih vzrokov pri postopku odkrivanja ob koncu prvega trilettja niso bili evidentirani, se postopek v celoti ponovi v drugem in tretjem trilettju (nazadnje ob koncu 8. razreda). Pobudo za začetek postopka odkrivanja nadarjenih lahko podajo starši ali vodstvo šole.

Spremljanje dosežkov nadarjenih otrok je nujno, tako kot je nujna evalvacija dela z njimi v vsaki šoli. Evalvacije potekajo na šolah na različne načine, npr. evalvacija individualiziranega programa vzgojno-izobraževalnega dela (INDEP), podajo jo sami učenci z izpolnitvijo anketnih vprašalnikov.

Na podlagi evalvacije in učenčevih želja lahko šola oblikuje program dela za naslednje šolsko leto, v katerega vključi delo in dejavnosti v okviru posameznega predmeta za posameznega učenca. Poleg individualnega programa za posameznika se nadarjeni učenci lahko vključijo v različne oblike dela, npr. delavnice za nadarjene.

Srednja šola

V srednjih šolah se odkrivanje in delo z nadarjenimi dijaki izvaja po konceptu, ki velja za srednje izobraževanje. Koncept vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi dijaki v srednjem izobraževanju je bil sprejet na seji Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje 15. marca 2007 (Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje 2007; Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje 2006).

Delo z nadarjenimi na eni strani obsega delo s tistimi otroki, ki so že evidentirani, na drugi strani pa so šole dolžne izvesti postopek odkrivanja nadarjenih.

Evidentirani učenci iz oš prinesejo v 1. letnik potrdilo o nadarjenosti, tako da ne izpeljemo postopka evidentiranja nadarjenih dijakov. Dijak je vključen v postopek obravnave v skladu s konceptom dela z nadarjenimi dijaki na podlagi poročila o nadarjenosti iz oš, ki vsebuje področja prepoznane nadarjenosti, dejavnosti ter dosežke v osnovni šoli. Dijaku, ki ima status nadarjenega dijaka, je šola dolžna pripraviti individualiziran program vzgojno-izobraževalnega dela. Dijaki imajo možnosti izbire, ali delajo po tem načrtu ali ne.

Ravnatelj opredeli obseg in vsebino posameznih nalog, povezanih z nadarjenimi dijaki v letnem delovnem načrtu, za učitelje

in svetovalne delavce. Srednja šola imenuje koordinatorja dela v zvezi z nadarjenim dijaki, ki analizira, načrtuje, spremlja izvajanje in evalvacijo izvajanja dela z nadarjenimi dijaki.

Izkušnje kažejo, da si dijaki pogosto ne želijo individualiziranih programov, ker ne želijo izstopati v razredu.

Skupne značilnosti

Skupne značilnosti dela z nadarjenimi otroki bi lahko strnili v:

- odgovornost vseh strokovnih delavcev za njihovo prepoznavanje,
- zagotavljanje kakovostne ponudbe dejavnosti in
- kakovostno delo z nadarjenimi otroki.

Nevarnosti se kažejo predvsem v tem, da strokovni delavci ne poznajo področja dela z nadarjenimi v šolskem sistemu, v usmerjanju nadarjenih otrok v tekmovanja, sodelovanju nadarjenega pri izdelavi osebnega izobraževalnega načrta in vključevanju nadarjenih v dejavnosti na prostovoljni bazi.

Iz navedenega in iz veljavne zakonodaje je razvidno, da imajo osnovne šole in srednje šole dokaj natančno predpisano delo z nadarjenimi otroki, vrtci pa zakonskih določb na tem področju nimajo. Vsebina dela z nadarjenimi pa je na vseh ravneh prepuščena vsakemu javnemu zavodu.

Nadarjene dijake zaradi njihovih posebnih učnih in drugih značilnosti in potreb uvrščamo v skupino dijakov s posebnimi potrebami (Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami).

Priporočila za izboljšanje prakse dela z nadarjenimi otroki

Mogoče moramo najprej odgovoriti na vprašanje, zakaj se sploh ukvarjati z nadarjenimi otroki, saj ima vsak posameznik močna področja, zato je potrebno v šolah in vrtcih delati z vsemi, jim pomagati odkrivati njihove talente in jih uresničevati.

Z vsakim posameznikom smo se dolžni ukvarjati, vsakemu posamezniku morata vrtec in šola ponuditi take pogoje, da bo razvijal svoje potenciale, svoja močna področja, svoj talent, da mu spodbujamo ustvarjalnost, samostojnost, sodelovanje in odgovornost do sebe in družbe. V različnem obdobju otrokovega razvoja je potrebno odkrivati njihova močna področja, jih argumentirati, se o njih pogovarjati, načrtovati delo z vsemi deležniki, ki sodelujejo pri njegovem razvoju, jim omogočiti njihov razvoj in jih spodbu-

jati. Zelo pomembno je, da vsem otrokom omogočimo razvoj pozitivne samopodobe. V tem okviru smo skupina ravnateljic v programu Razvoj ravnateljstva pripravile nabor priporočil za delo z nadarjenimi otroki, ki izhaja iz pregleda literature, poznavanja prakse in vedenja, da je vsak otrok drugačen in mu tako dajemo možnost razvijanja sposobnosti, ki jih ima.

Priporočila za izboljšanje prakse dela z nadarjenimi otroki *na ravni vrtca in šole*:

- Delo z nadarjenimi mora biti sistematično, zajeti mora ves čas vzgajanja in šolanja.
- Nadarjene lahko evidentiramo na različne načine – kombinirane metode (na osnovi dokumentacije, na osnovi opazovanja, na osnovi inteligenčnih testov).
- Vrtec ali šola lahko oblikuje delovno (projektno) skupino za nadarjene otroke.
- Šole in vrtci lahko izdelajo pregled dejavnosti (ponudbo), v katere se vključijo nadarjeni in zainteresirani otroci. Vključenost v dejavnosti bo omogočila razvoj otrokovih potencialov. Šole in vrtci nabor dejavnosti dopolnjujejo oz. spreminjajo v skladu z otrokovimi potrebami in možnostmi zavoda. Primeri dejavnosti: različni krožki oz. interesne dejavnosti, šolski radio, priprava na šolska tekmovanja, raziskovalne naloge, projektne naloge, sodelovanje na prireditvah, pisanje člankov za šolska glasila, sodelovanje na taborih in strokovnih ekskurzijah, sodelovanje pri promociji šole (srednje šole na sejnih – informativa, na osnovnih šolah, informativni dan), izdelava plakatov, priprava tematskih razstav, likovnih stvaritev, učenje dodatnih vsebin pri posameznem predmetu, predavanja na različno temo, sodelovanje v projektih, delovanje v šolski skupnosti, izmenjava dijakov ...
- Posamezni strokovni delavci vrtca in šole oblikujejo program za delo z nadarjenimi otroki – individualni načrt dela.
- Oblikovanje listovnika, ki ga strokovni delavci v mnogih vrtcih in nekaterih šolah že vodijo. Vanj se vstavljajo dokazila o uspešnosti oziroma napredku posameznika.
- Delo z nadarjenimi načrtuje vzgojitelj oz. razrednik s pomočnikom vzgojitelja oz. učitelji, mentorji dejavnosti.
- V višjih razredih osnovne šole in srednji šoli lahko posameznik načrtuje svoje aktivnosti in s tem svoj razvoj in napredek.

- Starše seznanimo s konceptom dela z nadarjenimi v lastnem zavodu.
- Staršem omogočimo dober pregled nad dodatnimi dejavnostmi v vrtcu in v šoli.
- Svetovalna služba koordinira evidentiranje, identifikacijo in delo z nadarjenimi dijaki na ravni šole. Z vzgojitelji oz. razredniki sodeluje pri oblikovanju individualiziranih programov, pri obveščanju staršev, obveščanju otrok.
- Vodstvo vrtca in šole spremlja in koordinira delo z nadarjenimi, opredeli odgovornost posameznika, poskrbi za dober pretok informacij, skrbi za ponudbo dejavnosti, zagotovi usposabljanje učiteljskega oz. vzgojiteljskega zbora, skrbi za zakonitost dela, spremlja delo vseh vključenih in skrbi za njihovo nagrajevanje (oz. plačilo), spremlja njihovo dokumentacijo.
- Dobro medsebojno obveščanje vseh vključenih (otrok, starši, učitelji, strokovni delavci šole ...).
- Vključenost staršev v razvoj otrokovih talentov je nujna, še posebej v nižjem starostnem obdobju.
- Ne izpostavljamo posameznika, če tega ne želi.

V posameznem vzgojno-izobraževalnem zavodu lahko ravnatelj skupaj s strokovnimi delavci naredi največ za uspešno delo z nadarjenimi otroki, in sicer:

- Strokovni delavci naj se izobrazijo za sodobne pristope poučevanja in vzgajanja.
- Poklicno usmerjanje nadarjenih otrok naj izvedejo strokovno.
- Poskrbijo za dostopnost informacij o dejavnostih za razvijanje talentov, močnih področij.
- Zavodi naj ponudijo široko paleto dejavnosti, v katere bodo vključili nadarjene otroke.

Delo z nadarjenimi otroki torej zahteva ustrezno usposobljene in motivirane strokovne delavce. Potrebne so možnosti za dodatno usposabljanje, motivirani otroci in njihovi starši, čas za dejavnosti, finančno ovrednoteno dodatno delo in materialni pogoji, kot so novejša učna tehnologija, ustrezna literatura, ustrezen prostor.

Delo z nadarjenimi otroki bi lahko izboljšali tudi s spremembami na *sistemski ravni*:

- Strokovne delavce bi bilo potrebno usposobiti za delo z nadarjenimi in za prepoznavanje nadarjenosti.

- V zakonodajo na področju vrtcev je potrebno vnesti vsebinske naloge in finančno podlago za izvajanje odkrivanja nadarjenih in dela z njimi.
- Smiselno bi bilo urediti način vrednotenja po vsej vertikali.
- Potrebno bi bilo vzpostaviti mehanizme sodelovanja med šolo in vrtcem, saj se po sedANJI praksi delo z nadarjenimi otroki v oš začne šele v tretjem razredu.

Literatura

- Bezić, T., A. Blažič, D. Boben, M. Brinar-Huš, M. Marovt, M. Nagy in D. Žagar. 2006. *Odkrivanje nadarjenih učencev in vzgojno-izobraževalno delo z njimi*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Ferbežer, I., in M. Kukanja. 2008. *Svetovanje nadarjenim učencem*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Nagel, W. 1987. *Odkrivanje in spodbujanje nadarjenih otrok: svetovalec za starše in učitelje*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje. 1999. »Koncept: odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v osnovni šoli.« Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, Ljubljana.
- Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje. 2006. »Operacionalizacija koncepta: vzgojno-izobraževalno delo z nadarjenimi dijaki v srednjem izobraževanju.« Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, Ljubljana.
- Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje. 2007. »Koncept vzgojno-izobraževalnega dela z nadarjenimi dijaki v srednjem izobraževanju.« Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje, Ljubljana.
- Travers, J., S. N. Elliott in T. R. Kratochwill. 1993. *Educational Psychology: Effective Teaching, Effective Learning*. Dubuque, IA: Brown.
- »Zakon o osnovni šoli (zosn).«
http://zakonodaja.gov.si/rpsi/ro8/predpis_ZAKO448.html
- »Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP).«
http://zakonodaja.gov.si/rpsi/ro2/predpis_ZAKO2062.html
- Zavod Republike Slovenije za šolstvo. 2008a. »Ocenjevalne lestvice nadarjenosti učenca – izpopolnjena oblika 2007 (OLNADO7).« Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana.
- Zavod Republike Slovenije za šolstvo. 2008b. »Operacionalizacija koncepta: odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v devetletni osnovni šoli.« Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana.

■ Nives Počkar je direktorica Šolskega centra Ljubljana.
nives.pockar@guest.arnes.si

Nives Počkar **Politika dela z nadarjenimi otroki**

V prispevku obravnavamo položaj nadarjenih otrok od vrtca do srednje šole, kako jih odkrivamo in razvijamo njihovo nadarjenost. Predstavljamo trenutno prakso dela z nadarjenimi, pomanjkljivosti v pedagoški praksi, možne rešitve in vlogo staršev nadarjenih otrok. V prispevku so navedena priporočila za izboljšanje prakse dela z nadarjenimi otroki na sistemski in šolski ravni. Priporočila so nastala kot rezultat projektnega dela skupine ravnateljic različnih vzgojno izobraževalnih zavodov v Programu Razvoj ravnateljstva. V prispevku poudarjamo, da je za uspešno delo z nadarjenimi otroci potrebno usposobiti strokovne delavce, ki naj razvijejo nove pristope dela, osveščati starše in širšo javnost, da so otroci različni in da morata vrtec in šola ustvariti take pogoje dela, da bodo svoje sposobnosti razvijali prav vsi.

Ključne besede: nadarjeni otroci, učitelji, razvoj ravnateljstva, vrtec, šola

The Policy of Working with Gifted Children

The paper presents the status of gifted children from kindergarten to secondary school along with how we identify them and develop their talents. Current practices of working with gifted children are presented, weaknesses of pedagogical practice, possible solutions and the role of parents. The paper lists the recommendations for improving practice of working with gifted children at a system and school level. The recommendations were developed as a result of project work of a group of head teachers in the framework of School Leadership Development program. The paper emphasizes that effective work with gifted children requires the training of teachers who should develop new approaches and raising awareness among parents and the wider public that all children are different and that schools and kindergartens should create conditions in which all children can develop their talents.

Keywords: talented children, teachers, school leadership development, kindergarten, school

VODENJE 1|2012: 91–100